

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXVII (62) • ŠTEV. (Nº) 37

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 24 de septiembre - 24. septembra 2009

KOLABORACIJA

DR. ANDREJ FINK

Stopili smo v dobo praznovanj dvajsetletnice padca berlinskega zidu. Konzervativne in nazadnjaške sile enoumja v Sloveniji kar ne morejo slišati sodobne Evrope, ki pošilja dovolj zgovorna sporočila z obsodbami vseh treh totalitarizmov. Ob tem pa postkomunistični aparatčiki kot po načrtu iz nekega centra še vedno in vedno intenzivneje govorijo o kolaboraciji in o njenem domnevem opravičevanju. Dodal bom nekaj na ta račun.

Preteklega 23. avgusta je minilo sedemdeset let od podpisa nenapadalnega in prijateljskega pakta Stalinove Sovjetske zveze s Hitlerjevo Nemčijo. Po koncu vojne se je govorilo samo o nenapadalnem paktu. Leta 1989 pa je tedanji vodja ZSSR Gorbačov priznal, da je šlo tudi za prijateljski pakt in obsodil tajne klavzule o razdelitvi Vzhodne in Srednje Evrope. Stalin in Hitler sta bila torej skoraj dve leti (do junija 1941) prijatelja in sta lepo drug z drugim kolaborirala. Stalin bi verjetno še naprej pridno kolaboriral s Hitlerjem, če ga ta ne bi napadel. Do tega napada sta si mimogrede prijateljsko razdelila Poljsko, Stalin je napadel Finsko, zasedel baltske države in nekaj Romunije.

S to kolaboracijo se je v Evropi in po svetu začelo novo gorje. Ko je komunistka Angela Vode pri KPS zaradi te kolaboracije protestirala, so ji odvrgli: „Stalin že ve, kaj dela!“, jo izključili, jo imeli ves čas na muhi, jo zaprli in po izpustitvi vsestransko onemogočili.

Od 6. aprila 1941, ko je Nemčija napadla Slovenijo, pa do 22. junija je Protiimperialistična fronta (ki jo je ustanovila KPS 27. aprila) po prijateljskem paktu imela za sovražnike zahodne imperialiste Angleže, Francoze in Američane. Tako se je kolaboracija KPS s Hitlerjem, sledeč Stalinu, udeležila tudi pri nas.

Ob italijanski kapitulaciji so partizani od umikajoče se fašistične vojske po dogovoru prejeli vse orožje, pri topništvu pa so še vedno stregli Italijani in s tem kolaborirali pri porušenju Turjaka.

Kmalu so partizani začeli kolaborirati z Angleži in Američani, od katerih so prejeli orožje in opremo, da ne omenjamo dogovora Tito-Šubašič, spet po angleških intencijah (Tito že ve, kaj dela!). A po vojni je bila Nagodetova skupina (z njo tudi Angela Vode) obsojena zaradi kolaboracije prav z Angleži in Američani.

Po letu 1948 so na stotine komunistov odpeljali na Goli otok zaradi kolaboracije s Stalinom. Naj bo to samo za vzorec! Neodvisno zgodovinopisje bo še marsikaj takega prineslo na dan!

(Po Družini)

Komisija tudi o nas

Komisija DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu je nadaljevala nujno sejo iz julija, na kateri so obravnavali težave pri uresničevanju volilne pravice slovenskih državljanov, ki živijo zunaj Slovenije. Nato je komisija nadaljevala z redno sejo, na kateri so se člani komisije seznanili s problematiko dijaških domov v Italiji in Avstriji.

Kot je za STA pojasnil predsednik komisije Miro Petek, so člani komisije zaključili prekinjeno sejo iz julija, ko so se člani komisije seznanili z zapletom, do katerega je prišlo ob nedavnih volitvah v Evropski parlament, ko slovenski državljani v Argentini niso prejeli volilnega gradiva.

Člani komisije so tako sprejeli sklep, s katerim so opozorili na pomanjkljivosti zakona o evidenci volilne pravice, seznanili pa so se tudi, da je šlo pri zapletu v Argentini za objektivne okoliščine in ne napako s strani slovenskih institucij. V Buenos Airesu so v času zapleta z volilnim gradivom namreč stavkali poštarji.

Med referendumom in spravo

Polemika o sporazumu s Hrvaško se nadaljuje. Predsednik Slovenske ljudske stranke (SLS) Radovan Žerjav je v Ljubljani napovedal, da bo stranka začela zbirati podporo za razpis referendumu o arbitražnem sporazumu, ki naj bi opredelil način določanja meje med državama. Stranka podporo že sedaj nabira preko interneta, kot pa je dejal Žerjav, je „podpora velika“.

Gre za to, da SLS vztraja, da mora biti vprašanje meje rešeno pred vstopom Hrvaške v EU, kar po Žerjavovih besedah pomeni, da mora biti arbitražna ali pa dvostranski sporazum oz. dogovor končan pred zaključkom pogajanj Hrvaške z EU, ne le sklenjen arbitražni sporazum.

SLS bo tudi vztrajala, da arbitražni sporazum „ne more in ne sme razveljaviti sklepa DZ, ki govori o zaščiti nacionalnih interesov v tem primeru“. Vztrajali bodo tudi, da „se mora nemudoma začeti z umikom fizičnih prejudicev v naravi“.

„In na koncu, glede na to, da potekajo aktivnosti v nepravo smer in da je nevarnost, da bi Slovenija izgubila teritorialni stik z mednarodnimi vodami prevelika, bomo vsekakor nadaljevali z aktivnostmi za izvedbo naknadnega zakonodajnega referendumu,“ je še povedal Žerjav.

Žerjav sicer ocenjuje tudi, da bo do

arbitražnega sporazuma prišlo relativno hitro; „še v tem letu“. To je napovedal tudi predsednik vlade Borut Pahor, je še spomnil predsednik SLS.

Zanimivo pa je tudi, kaj ob tem mislijo ljudje. Bajе so Hrvati in Slovenci na začetku velike sprave, čeprav anketiranci na Hrvaškem ocenjujejo, da je z dogovorom Pahor-Kosorjeva več dobila Slovenija, Slovenci pa menijo, da je obratno.

Večina Slovencev po dogovoru premierov Slovenije in Hrvaške, Boruta Pahorja in Jadranke Kosor, v Ljubljani ocenjuje, da bi morala Hrvaška čim prej postati članica EU, ter podpira deblokado hrvaških pristopnih pogajanj z EU, je zagrebški časnik pretekli torek 22. septembra povzel izide raziskave.

Na Hrvaškem le 6,4 odstotka vprašanih meni, da je Hrvaška z omenjenim dogovorom dobila več, 22,8 odstotka pa jih je mnenja, da je več dobila Slovenija. 39,5 odstotka jih ne

ve, ali pa ocenjujejo, da je pridobil kdo tretji, piše Jutranji list. Dodaja, da je v Sloveniji obratno: 16,4 odstotka anketiranih ocenjuje, da je zmagala Hrvaška, 5,5 odstotka, da je zmagovalka Slovenija, kar 55,3 odstotka pa jih ne ve, kdo je zmagovalec, ali ocenjujejo, da je to nekdo tretji.

„Lahko torej sklepamo, da gre bolj ali manj za enako (ne)zadovoljstvo s doseženim sporazumom na obeh straneh Sotle, kar bi v analizi stroškov in koristi pomenilo, da je dosežen kakovosten kompromis,“ nadaljuje časnik.

Kot je še pokazala raziskava, so anketiranci ocenili, da sta imela največ koristi premiera, Pahor (9,9 odstotka) in Kosorjeva (9,7 odstotka), pridobila sta tudi opozicijska voditelja v obeh državah, Janez Janša (3,2 odstotka) in Zoran Milanović (3,1 odstotka). „Prav razlika med omenjenimi odstotki bi lahko obe ma opozicijskima prvakoma nakazala jasno smer, v katero naj bi šla njihova politika, ko gre za sporazum - v polno podporo sporazumu,“ ocenjuje zagrebški časnik.

Dodaja, da spor o meji ne zanima skoraj 40 odstotkov anketirancev na Hrvaškem in 55 odstotkov v Sloveniji, ker so soočeni s pomembnejšimi eksistencialnimi vprašanji, kot sta izguba delovnega mesta ali nižja plača.

Huda Jama: kako naprej?

Dokumentacija glede Hude Jame, ki jo pripravlja Rudnik Trbovlje-Hrastnik, bo potrjena najpozneje oktobra in bo zagotavljala nemoteno nadaljevanje dela. To je dejal minister za delo Ivan Svetlik v odgovoru na vprašanje poslanke Eve Irgl (SDS). Kot je dodal, so dela v Hudi Jami v ospredju aktivnosti, „ki jih izvaja naš sektor“.

Irglova je na seji DZ v svojem vprašanju poudarila, da je rudarska inšpekcija ustavila izkop žrtev povojnih pobojev v Hudi Jami, pri čemer se inšpekcija „sklicuje na t. i. varnostne razloge“.

Po besedah poslanke SDS naj v prihajajočih proračunskih sploh ne bi bilo zagotovljenih dovolj sredstev za izkope posmrtnih ostankov iz omenjenega in drugih prikritih grobišč. Zato je poslanka Svetlika in ministra za pravosodje Aleša Zalarja vprašala, kdaj bodo zagotovljena sredstva za odpravo domnevnih varnostnih pomanjkljivosti v Hudi Jami in kdaj se bo nadaljeval izkop žrtev.

Prav tako jo je zanimalo, ali je v proračunih dovolj sredstev za nadaljevanje izkopa v Hudi Jami in drugih evidentiranih prikritih grobišč. Poslanka največje opozicijske stranke je še dejala, da naj bi se začelo zasipavanje grobišča v Košnici pri Celju, ki ga je vladna komisija za prikrita grobišča „popisovala pred tednom dni“.

Zalar je pojasnil, da izkop žrtev v Hudi Jami poteka v okviru

sodnega postopka in da imajo v okviru tega postopka pravosodni organi polna pooblastila, v kakšnem obsegu se bo ta izkop izvajal. „Gre za odprt sodni postopek,“ je dejal in dodal, da minister za pravosodje ne sme ocenjevati ali posegati v odločitve sodišča. „Vse odločitve v tej fazi lahko sprejme le preiskovalni sodnik,“ je poudaril.

Glede sredstev za izkop žrtev je minister za pravosodje dejal, do so sredstva za take primere zagotovljena v proračunu pristojnega sodišča in da so sodišča samostojni proračunski porabniki.

Po podatkih, ki jih imajo na pravosodnem ministrstvu, „v tem pogledu ni težav“, je izpostavil in pojasnil, da je vrhovno sodišče ministrstvo obvestilo, da ima pristojno Okrožno sodišče v Celju zagotovljeno dovolj sredstev za materialno poslovanje. V primeru, da bi prišlo do težav, pa ima sodišče možnost, da zaprosi za sprostitev sredstev iz proračunskih rezerv, je še dejal Zalar.

Kot je povedal Svetlik, bodo predlagali vladi, da v okviru razpoložljivih virov izvedejo postopek za ureditev grobišča, za izgradnjo grobnice, ustreznega obeležja in dostopa do grobišča.

Po zagotovilih ministra za delo imajo dovolj proračunskih sredstev za nadaljnje izkope. Morajo pa se sproti odločiti o prioritetah pri teh delih, je poudaril in zatrdil, da je Huda Jama v ospredju njihovih aktivnosti. Bomo videli.

Podpora nostrifikaciji

Politični predstavniki slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem soglasno podpirajo pobudo predsednika republike Danila Türka, naj Slovenija notificira nasledstvo po Avstrijski državni pogodbi (ADP).

Notifikacija bi končno razčistila vprašanje pravnega nasledstva ADP, v primeru uspeha bi okrepila položaj Slovenije in slovenske manjšine v Avstriji.

Za predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Karla Smolleta je nasledstvo Slovenije po APD „popolnoma logično“, nenazadnje je Slovenija Jugoslavijo nasledila tudi pri poravnani dolgov. Smolle je prepričan, da ADP ni pogodba zaprtega tipa, kot to zatrjuje Avstrija. Poleg tega ima Slovenija pri ADP več pravnih interesov, saj pogodba urejuje tudi vprašanje mej med državama, odškodnine zaradi druge svetovne vojne ter predvsem položaj in pravice slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem.

Uveljavitev nasledstva po ADP bi omogočila resna pogajanja med državama o položaju manjšine z vključitvijo nje

same. V primeru neuspeha dvostranskih pogovorov bi bila po vzoru južnotiroškega vprašanja odprta pot na mednarodno prizorišče, pomembno vlogo pa bi seveda igrala tudi evropska raven, je za STA ocenil predsednik NSKS Smolle.

Nasledstvo Slovenije po ADP je očitno tudi za Vladimirja Smrtnika, predsednika Enotne liste (EL), edine slovenske politične stranke na avstrijskem Koroškem. Z notifikacijo bi dobili tudi v zamejstvu močnejšo pozicijo, ker „narodna manjšina lahko preživi in se uspešno razvija samo tedaj, če ima ustrezno podporo tudi pri državi zaščitnici“.

Premier Borut Pahor je ob nedavnem obisku avstrijskega kanclerja Wernerja Faymanna v Ljubljani izpostavil, da je Slovenija pravna naslednica ADP. Tega ji uradni Dunaj ne priznava in da Slovenija ni pravna naslednica po ADP je nekaj dni po obisku Faymanna ponovil avstrijski zunanji minister Michael Spindelegger.

Dodal pa je, da to ne spreminja dejstva, da ima Avstrija obvezo izpolniti ADP.

VTISI IZ SLOVENIJE

Draga 2009

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

Edi Kovač

V letošnjem prvem koncu tedna v mesecu septembra so se zgodili že 44. študijski dnevi Draga 2009 v Finžgarjevem domu na Opčinah pri Trstu. Letošnji motto je bil „Z neudeležbo nikoli ne moremo dati smeri“. Stavek pripada Famille Chretienne o Robertu Schumanu.

V petek, 4. septembra je program začel s pozdravnimi nagovori raznih osebnosti, sledilo pa

je predavanje prof. Davida Bandlja z naslovom Mi se imamo radi. Naslov se je nanašal na odnose med slovenskimi rojaki v zamejstvu (v Italiji) in v Sloveniji. Po njegovem prepričanju se to, da se „imamo radi“, ne pozna na ravni družbe, da ni zadosti povezanosti. Drugače je na ravni kulture, kjer je dosti več poznavanja in sodelovanja med različnimi vejami človekove umetnosti. Posebej je analiziral literarno življenje, uveljavljanje priznanih avtorjev in težek dostop mlajših do tega uveljavljanja, o težavnem konkuriranju zamejskih založb z založbami iz matične države. Poudaril je tudi sodelovanje med skavtskimi in drugimi podobnimi slovenskimi organizacijami na obeh straneh državne meje.

O sobotnem izvajanju dr. Boštjana Žekša smo pisali že v prejšnji številki.

Nedeljsko jutro je začelo z mašo, ki jo je daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani, somaševali pa so pesnik Stanko Janežič, p. Edvard Kovač in Pavel Uršič, ki je deloval kot izseljenski duhovnik. Iz Vatikana je že prišla odločba, kdo bo nadškofa nasledil, zato je bilo njegovo maševanje tudi neke vrste poslovitve od Drage.

Dopoldansko predavanje je običajno posvečeno duhovnim temam. Letos je bil povabljen frančiškan p. dr. Edi Kovač, ki je z naslovom Postkrščanska era ali vek novega krščanstva? opisal, analiziral stanje krščanstva v Evropi. V njej krščanstvo izgublja svoj vpliv, prepoznavnost in se sooča s konkurenco drugih verstev, drugih kultur, kar naj bi - za nekatere - pripeljalo v dokončen propad evropske civilizacije in njene duhovne kulture. Potem je naštel

možne cerkvene reakcije na tako situacijo: zaprtje v lastni geto s strogo doktrino, kar bi jo pripeljalo v pietizem ali fundamentalizem. Druga možnost je usmeriti se v ravnodušje, ker naj bi krščanstvo Evropi že prispevalo svoje, zdaj pa je čas, da umre in pusti mesto drugim verstvom. Sam pa je mnenja, da nobena od teh poti ni pravilna, ker naj bi današnji čas dajal veliko možnosti za novo svežino krščanstva. Ta svežina ima med sestavnimi deli lepoto, svobodo, prijateljstvo z drugimi, predvsem z Bogom.

Popoldansko, zaključno predavanje je imel sociolog Matej Makarovič, ki je s pomočjo projekcij na platno govoril o Sloveniji, Evropi in globalizaciji. Opredelil je štiri razsežnosti globalizacije in jih apliciral na evropsko in slovensko dejavnost. Pri slovenskem primeru je razvil tri primere mitologij, ki so nastale kot posledica ali odpor globalizaciji: mit o „plemenitih tajkunih“, ki so v „nacionalnem interesu“ zgradili svoj monopol, ki ni nič boljši od drugih; mit o „plemenitem totalitarizmu“, ki vztraja pri ohranjanju lepega spomina komunističnega režima; mit o „domači vsevednosti“, ki zagovarja prepričanje v lastno samozadostnost.

Predavanjem se je letos pridružila še predstavitev fotomnogografije Alice Zen ob 85-letnici prof. Alojza Rebule in fotografska razstava Petra Cvelbarja v bližnji Bambičevi galeriji.

Ob vsakem obisku se razgledujemo po prostoru in ocenjujemo udeležbo. Letošnji obisk ni bil nič slabši od prejšnjih; morda celo boljši.

Kot je v nekem intervjuju rekel predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor, je Draga v času komunističnega režima privlačevala s svojim samostojnim in kontestatorskim programom. Zdaj, ko tega naboja ni več, iščejo vzbujati zanimanje s prodornimi predavatelji. Da je predavatelj res pomemben je dokaz tudi nedeljsko dopoldansko predavanje, ki je imelo veliko poslušalcev, če ga primerjamo s katerim izmed prejšnjih.

Matej Makarovič

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Vladna ofenziva se nadaljuje. Bistra Kirchnerjeva strategija prej ali slej rodi zaželeno sadove in uradni tank je pogazil položaje opozicije, ki ni enotna in tudi nima enotnega cilja.

Uklonjeni parlament.

Zakon o avdiovizualnih medijih je bil že potrjen v poslanski zbornici. Vsi računi opozicije, ki je upala na uspešno blokado, so se razblinili ob dveh močnih dejstvih. Prvo je ideološke narave: levica je ponovno potegnila z vlado. Socialistični poslanci, ki so do še nedavnega javno kritizirali zakonsko besedilo, so ga brez nadaljnega poprila, potem, ko je vlada umaknila člen, ki je odpiral vstop v te medije telefonskim družbam. Očividno jih ne skrbi vladna kontrola nad mediji, ki jo ta zakon v praksi izpostavlja. To je sicer potem sprožilo kratak stik v socialističnih vrstah, a škoda je bila že storjena. Drugo dejstvo pa se nanaša na finance. Številne province imajo hude ekonomske probleme. Dolgovi rastejo in krajevne oblasti nimajo denarja niti za plače uslužbencev. Vsaka „pomoč“ iz Buenos Aires je tako dobrodošla. A taka pomoč ima svojo ceno. Nekaj dni pred glasovanjem v poslanski zbornici je vlada poslala provinci Chubut dodatnih šest milijonov. Ne bomo trdili, da je to spremenilo stališče poslancev te province. A čudno je, da je do zadnjega guverner Das Neves kritiziral zakonsko besedilo, njegovi poslanci so ga pa volili. Potem se je ujezil, češ, nihče nima pravice sumiti kaj napačnega. A kako naj si drugače razlagamo ta pojav? Druge province so manj izpostavljene, a učinek je isti.

In v senatu? Postopek je bil torej enostaven, ko je opozicija videla, da ni moči preprečiti potrditev vladnega besedila, je zapustila zbornico in vlada je dosegla svoj cilj. Opozicija sicer obtožuje vlado, da je bil celoten razvoj nepravilen in grozi s sodnim postopkom, kjer naj končno vrhovno sodišče potrdi, da je zakon neveljaven. A to so bolj sanje kot stvarnost. Besedilo je moralo nato v senat. A ga niso poslali takoj, kot je navada. Počakali so, da je predsednica potovala in je Cobos prevzel začasno vodstvo države. V senatu ga je nadomestil provladni Pampurro, ki je zakon poslal v debato samo dvema komisijama, kjer ima vlada zagotovljeno večino (in ne petim, kot je nameraval Cobos). Lahko podpredsednik, ko se bo vrnil, to spremeni in pošlje osnutek v obravnavo še ostalim komisijam. Ni jasno, ker je celotno stanje edinstveno. Opozicija pa se zelo pazi, da ne bi storila kake nelegalne poteze. Tisti, ki položaj poznajo, ugotavljajo,

jo, da ima vlada tudi v senatu zagotovljeno izglašovanje. A je nekaj zelo konfliktivnih členov, ki jih bo senat skoraj gotovo spremenil. V tem primeru se mora osnutek vrniti v poslansko zbornico, da sprememba potrdi ali zavrne. Dejstvo je, da ni ožrožana le svoboda izražanja, ampak tudi mnoga podjetja (v prvi vrsti skupina Clarin), ki bodo prisiljena prodati svoje storitve. V nevarnosti je pa tudi obstoj kabelskih informativnih kanalov (TN, América 24 in Canal 26).

O prozornosti in še kaj.

Pretekli teden se je nadaljevala tudi kampanja okoli ponarejenih zdravil in korupcije v sindikalnih ustanovah zdravstvene oskrbe. Vedno novi dokazi prihajajo na dan in pričajo o razpaseni navadi osebne obogatitve na račun družbe. Vedno bolj jasna pa je tudi sled, da je mnogo neurednega denarja šlo za kampanjo sedanje predsednice. Ime blagajnik te kampanje se vedno bolj pogosto pojavlja v zvezi s čeki, ki so jih izstavili razni laboratoriji, ki jih sedaj raziskuje sodnik Oyarbide. Pajčevina te korupcije je tako razpasena, da ji ni videti konca. Je sodnik Oyarbide potoval v Salto na praznovanje Marije „Virgen del Milagro“, da jo je prosil za čudež? Ker zgleda, da brez božje pomoči ne bomo nikdar zvedeli celotne zgodbe te afere, še manj pa videli, da bodo krivci sojeni in kaznovani.

Megleno obzorje. V vrvežu zakona o medijih in razpasene korupcije je stopilo nekoliko v ozadje vprašanje strank in kandidatov. Kljub temu je nekaj novosti na tem področju. Na primer, šef vlade avtonomnega mesta Buenos Aires in vodja stranke PRO Mauricio Macri je že potrdil, da stranka leta 2011 ne bo šla v povezavo s Cobosom, temveč bo nastopila s svojim predsedniškim kandidatom. Druga osebnost, ki bo verjetno igrala ključno vlogo je bivši predsednik Duhalde. Te dni je izjavil, da bi rad postal začetni člen močne povezave, ki naj bi državo pripeljala do bistvene soglasja v družbi. Njegova ideja je obnoviti bipartidizem radikalov in peronistov. Strategija pa sloni na nekem prvem koraku, ki je: osvojiti peronistično strukturo province Buenos Aires. Mu bo uspelo? S svoje strani je napovedal pohod na politični oder tudi glavni tajnik CGT, sindikalist Hugo Moyano. Organiziral je že svojo strujo v sklopu peronizma. Prvi nje-gov cilj je postati guverner province Buenos Aires. Svoječas je izjavil celo, da bi pravzaprav lahko bil tudi predsednik države. No, sedaj pa lahko mirno spimo.

Razstava o Slovencih v BiH

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš je odprl razstavo Stanislava Koblarja z naslovom „Od zabrisa do prenove identitete; Slovenci v Bosni in Hercegovini 1530-2009“.

Koblar je dejal, da ni želel podajati podrobnega pregleda preseljevanja, pač pa je želel opozoriti na problem ohranitve njihove identitete.

Razstava - postavljena na 24 panojih - se začne z eksotičnimi odhodi in popotovanji posameznikov in skupin v te kraje; poudarek pa je na kontinuiranem bivanju, ki se začne z avstro-ogrsko zasedbo leta 1878 in traja vse do današnjih dni, je pojasnil avtor razstave.

Število Slovencev v Bosni in Hercegovini (BiH) ni nikoli presegle 7000 oziroma 0,3 odstotka skupnega števila prebivalstva, je povedal Koblar, ki se mu bolj kot ta številka zdi pomembna dediščina 130-letne neprekinjene dejavnosti slovenske skupnosti v teh krajih, „ki se ponaša z izjemnim ugledom in nesorazmerno velikim deležem presežnikov na vseh področjih življenja“.

Po besedah Žekša razstava pripoveduje o neskončno dolgem sodelovanju med Slovenijo in Bo-

sno in Hercegovino, „kljub temu, da se je avtor omejil na zadnjih 500 let“. Preseljevanje Slovencev v BiH je Žekš razdelil na tri valove. V prvem valu oziroma obdobju je šlo „za eksotiko“, ki je, tako Žekš, trajala do 19. stoletja, „ko je šlo zares“. V tem času so se v te kraje začeli priseljevati duhovniki, gozdarji in „panslovanski navdušenci“, ki so sodelovali v bojih proti Turkom. Načrtno priseljevanje pa se je začelo v Avstriji, prvi in drugi Jugoslaviji, je prepričan Žekš.

„Po osamosvojitvi Slovenije smo se zaprli in obravnavali svoje težave in če že pogledamo kam, pogledamo na Zahod,“ je dejal Žekš, ob čemer se mu zdi prav pričujoča razstava pomembna, da se „odpremo na vse strani sveta“. Poudaril je, da precej Slovencev živi v BiH, a se jih ne da prešteti; njihovo preštevanje, kot vsake manjšine, je, kot je dejal, „smrtni greh“. Ob tem je spomnil tudi na ugledne Slovence, ki so bivali v BiH, kot so Anton Aškerc, Ivan Cankar in Ivana Kobilca.

Dvojezična dokumentarna razstava, ki gradivo ponuja v slovenskem in bosansko-hrvaško-srbskem jeziku, bo v Cankarjevem domu na ogled do 25. septembra. Pozneje pa se seli še v Zgodovinski muzej v Sarajevu in Banski dvor v Banja Luki.

Slovenska vlada kupila študentski dom Korotan

Slovenska vlada je kupila stoodstotni poslovni delež družbe Študentski dom Korotan, so sporočili z ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Na glavni skupščini družbe na Dunaju so v sredo, 16. septembra sklenili, da se osnovni kapital družbe poveča z denarnim vložkom edine družbenice, Republike Slovenije, v višini 5,6 milijona evrov.

Mohorjeva družba v Celovcu se je namreč letos julija zavezala Sloveniji prodati Študentski dom Korotan, opremo in drobni inventar. Tržna vrednost nepremičnine znaša nekaj čez pet milijonov evrov, ocenjena vrednost opreme in drobnega inventarja pa nekaj manj kot 170.000 evrov. Ostala sredstva bodo namenjena za plačilo davkov in stroškov prepisa, so sporočili z ministrstva.

Glavna skupščina družbe je obenem razrešila dosedanjega poslovodjo Antona Levstka in za novega imenovala Mitjo Valiča.

V študentskem domu Korotan na Dunaju je trenutno na voljo 85 ležišč, od tega jih je 61 namenjenih študentom iz Slovenije in slovenskim zamejcem iz Koroške. V njem je tudi sedež društva Kulturni center Korotan, v katerem potekajo prireditve za promocijo slovenske kulture in znanosti.

SLOVENCİ V ARGENTINI

SREČANJE OSNOVNIH ŠOL

„Jaz pa pojdem in zasejem dobro voljo pri ljudeh ...“

Zaradi zdravstvenih razlogov, ker smo se vsi bali nove gripe, smo letos najprej prestavili Alojzijevo proslavo in jo nato združili s Slomškovo v nedeljo, 23. avgusta.

Sveto mašo za naše vzgojitelje in katehete je daroval izseljenski duhovnik v Nemčiji g. Marjan Bečan. V pridigi nam je govoril, kako osrečevati sebe in druge. Najti moramo čas za molitev. Za zgled naj nam bosta sv. Alojzij in blaženi Anton Martin Slomšek.

Vodstvo sv. maše je prevzela Slomškova šola, petje pa Rožmanova šola ob spremljavi orgel in kitar.

Po sveti daritvi smo se otroci, starši in učitelji podali v dvorano škofa dr. Gregorija Rožmana. Šolska referentka ZS ga. Alenka Prijatelj Schiffrer

je pozdravila vse navzoče, posebej pa obiske iz Koroške (oktet Suha, podjunski Trio Lipusch in druge).

Sledila je otroška igra Kekec in Mojca v izvedbi Balantičeve šole iz San Justa. Mladi igralci so z navdušenjem in z dobro voljo zaigrali svoje vloge.

odločno nastopila na odru, Ivan Kržišnik (Skaze) pa jo je posrečeno spremljal. Tudi Valerija Oblak in Maksi Trpin sta dobro zaigrala. Katja Urbančič pa je umirjeno

odigrala Kekčevo mamo.

Prepričljivo so tudi nastopili še: Prisank, gostilničar, kmet, dekla in vaški otroci, kakor tudi pastiričke in pastirci. Še enkrat čestitamo vsem igralcem, posebno pa tistim, ki so imeli daljše vloge!

Občinstvo pa je z zanimanjem in radovednostjo sledilo poteku igre.

Kekec je šel služiti k sosedovim. Vzel je s seboj citre in veliko dobre volje. Pomagal je vsem, s katerimi se je srečal, posebno pa slepi Mojci, da je ozdravela. Igra nas uči kaj vse premore dobro in pošteno srce.

Opisali bomo samo nekatere igralce ... Marjan Vombergar (Kekec) je korajžno in sproščeno zaigral glavno vlogo; Marija Pavla Mehle (Mojca) pa se občuteno in nežno vživela v vlogo slepe deklice. Odlično sta

Velika ljubezen in požrtvovalnost režiserke Danice Malovrh in njene pomočnice Marije Zupanc Urbančič sta se izrazili v izredni odski predstavi. Mojstrovina scenografa g. Toneta Oblaka in staršev je tudi omogočila krasen uspeh.

Razne vesele pesmi sta naučili Marija Krajnik Štrubelj in Kristina Skvarča Šenk, folklorne plesne pa Mirjam Mehle Javoršek, kakor tudi predvajanje glasbe in zvočnih efektov. Glasbene vložke sta imela na skrbi Marcelo Brula in Marta Selan Brula. Šepetalka je bila Marta Petelin. Ustrezni rekviziti (skrb Veronike Malovrh in Mirjam Oblak) ter kostumi (delo Marte Urbančič Oblak, Cilke Bregar Bruno in pomočnice) so olepšali izvedbo. Za maskiranje so poskrbele Jožica Malovrh Grilj in mamice; za mikrofone Lučka Bergant Uštar; za luči in zvok pa Pavel Malovrh ml., Marko Štrubelj, Luka Štrubelj, Erik Oblak, Aleks Puntar in Pavel Erjavac.

Voditeljica Balantičeve šole ga. Irena Urbančič Poglajen se je ob koncu igre še posebej zahvalila staršem mladih igralcev za pomoč in prizadevanje. G. Marjan Bečan je zelo pohvalil vse, ki so igrali ter učili in pomagali pri tako odlični predstavi.

Taka enkratna izvedba, kot smo je bili deležni, nam bo še dolgo časa ostala v spominu!

tudi zapela svoje pesmi. Marko Šenk (Rožle) je prikazal strahopetnega dečka; Jana Urbančič (Tinka) pa dobro dosegla vlogo Kekčeve sestre. Mikaela Oblak (Pehta) je

MENDOZA

Korošci v naši sredi

Oktet Suha in Podjunski trio Lipusch sta v nedeljo, 30. avgusta 2009 obiskala mendoško skupnost. Rojake iz avstrijske Koroške smo veseli sprejeli. Gostovanje se je pričelo s popoldansko sv. mašo, pri kateri so naši gostje sodelovali z lepim petjem.

Po odmoru jim je izrazil dobrodoščilo Slovenski mladinski oktet s tremi pesmimi pod vodstvom Toneta Štirna.

V imenu Društva je goste pozdravil predsednik inž. Milan Nemanič.

Nato je pričel nastop Okteta Suha. Od prvega trenutka smo se zavedli, da so nam predragi Korošci pripravili ne samo koncert marveč živ opis svojih krajev, navad in življenja. Mag. Jokej Logar je duhovito in navdušeno povezoval ves program, ki so ga za potovanje po Argentini pripravili zdravi, živahni, veseli prijatelji, koroški fantje. S pazljivim ujemanjem so nam ustvarili pravo veselico. Dosegli so takojšen pozor v polni mendoški dvorani.

Naši mali otroci so po prvih pesmih posedli po tleh pred prvo vrsto sedežev in navdušeno s ploskanjem spremljali vesele pesmi. Posebno je vžgalo razgibano ritmično petje.

Seznani smo se s koroškimi narečjem in novimi besedami, ki nam jih je poučno podajal napovedovalec.

Oktet nam je zapel sledeče skladbe: **Nocoj je pravna ušna noč** - Ljudska iz Štelena, **Tam kjer teče bistra Zila** - J. Ketnig, Bebenau - P. Kernjak, **Pastirček** - Fran Gerbič, **Oj prišel sem na okence** - ljudska iz Krčan, **Kranjičev Jurij** - ljudska F. Cigan, **Šteknegra** - Anita Hudl in P. Krop, **Kaj narediš** - H. Germ in B. Logar, **Dos palomitas** -

prir. Anka Gaser z odlično izgovorjavo španščine, **Dve-nadcat razbojnikov** - Žarof, **Rož, Podjuna, Zila** - J. Mikula, J. Olip, **Jes pa moj gvažek** - P. Kernjak. Izven programa in za konec še: **N'mav čez izaro** - Treiber in **Vinski bratje** - Milica Hartman in B. Logar.

Poleg pesmi vse treh koroških pokrajin nam je oktet tudi predstavil nove sodobne skladbe, ustvarjene in posvečene oktetu, kar seveda bogati narodni pevski zaklad. Novi ritmi navdušujejo posebno mladino in ustvarjajo vzdušje domače veselice.

Po prvem delu nastopa se je oktetu pridružil Podjunski trio z izvajanjem svojih poskočnih melodij, s spremljavo harmonike, kitare in basa. Končno so vsi skupaj zapeli dve skladbi voditelja tria Beta Lipuscha.

Oktetovci so se zahvalili za sprejem in posrečeno darovali Društvu in naši slovenski šoli učbenike za osnovo šolo. Mendoško Društvo je izrazilo hvaležnost s svojim darilom.

Poudariti želimo dejstvo, da imajo Korošci slične namene in težave pri ohranjanju narodnih vrednot in posebno slovenskega jezika, kakor mi v Argentini.

Razveselilo in presenetilo nas je, da se večina pevcev, vsak v svojem kraju, posveča učenju po avstrijskih dvojezičnih šolah. Opazili smo avtentičen izraz ljubezni do narodnih vrednot. Njihov zgled nam je v veselje in zadoščenje.

Po nastopu smo še dolgo ostali skupaj in pri pogrnjenih mizah z mendoško kapljico in prigrizkom. Odbor Društva se iskreno zahvaljuje koroškimi gostom in vsem rojakom ki so pomagali za uspeh slovenskega večera.

Arh. Božidar Bajuk

SLOVENSKA VAS

Oktet Suha in Trio Lipusch

Čeprav že nestrpno, smo z velikim navdušenjem v četrtek 27. avgusta dočakali prihod okteta Suha in podjunskega trio Lipusch, ker se jim je zakasnil polet iz Bariloch. Močan začetni aplavz navzočih je prijetno razveselil nastopajoče in jim dovolil pustiti ob strani utrujenost zaradi vožnje in visoke temperature.

Med nastopom smo na ekranu ob odru uživali slike zbora in najlepših krajev Slovenije.

Ko so odpeli prvo pesem, jih je pozdravil predsednik doma Vinko Glinšek ter jim na kratko opisal zgodovino o nastanku Slovenske vasi, nato pa jih prosil, naj nas popeljejo v čarobni svet pesmi.

Predstava je bila razdeljena v tri dele. Najprej so nam veselo in živahno zapeli prelepe koroške pesmi, ki jih je marsikdo ganljivo s tihim brundanjem spremljal.

V drugem delu je nastopil trio Lipusch in vzbudil v celi dvorani spremljavo ritmičnega

aplavza in petja.

V tretjem delu nas je oktet popeljal v svet, ko so pevci zapeli v različnih jezikih. Vsaka pesem je imela jasno predhodno razlago o njeni vsebini in nastanku. Posebno navdušenje in celo vrskanje so vzbudili s pesmijo Paloma, saj so v izgovorjavo uspešno vložili posebno pažnjo.

Preden so pevci zapustili z oder se je gostom toplo zahvalil predsednik Glinšek in vsakemu podaril zgodovinsko knjigo Slovenske vasi, izdano ob petdesetletnici Društva. Oktet pa se je oddolžil z lepim številom učbenikov za pouk slovenščine.

V poznih večernih urah so nam vsem postregli še z okusnim in mojstrsko pečenim asadom, med tem pa smo še vedno prepevali in se veselili z odličnimi gosti. Tudi ples je prišel na vrsto, ko je znova zaigral trio, dokler se nismo z živahnim in prenovljenim razpoloženjem razkropili na svoje domove.

a.c.

NAŠ DOM SAN JUSTO

Obisk pesmi in veselja

Sanhuški Slovenci smo s posebnim veseljem pričakovali obisk Koroških rojakov, okteta Suha in trio Lipusch. V soboto, 22. avgusta smo v velikem številu napolnili dvorano za njihov prvi nastop. Izvrstno pripravljen oder, zasluga Toneta Oblaka, je čakal pevce in inštrumentiste. V imenu Našega doma je pevce in vse navzoče toplo pozdravila ga. Tatjana Modic Kržišnik in predstavila v slovenskem in španskem jeziku naše visoke goste iz Koroške dežele. Obširno pevsko ustvarjanje Okteta Suha sega že pred skoraj 30. leti, ko je leta 1980 tedaj še študent glasbe Bertelj Logar zbral okrog sebe nekaj fantov iz cerkvenega zbora na Suhi, da bi z njimi pripravil nekaj pesmi za novoletno koledovanje. Prav kmalu so postali znani po vsej dvojezični Koroški in kasneje z raznimi koncerti po raznih delih sveta.

Podjurski Trio Lipusch pa je bil pa ustanovljen leta 1995. Skupina redno igra na veselnicah in je imela nad 400 nastopov na Koroškem, v Sloveniji in Nemčiji ter na raznih pevskih potovanjih z Oktetom Suha. Leta 1998 je trio izdal svojo prvo zgoščenko, z naslovom „Podjurski zvoki“.

Glasbeniki v skupini so: harmonikaš Stefan Petjak, basist Albert Krop ter kitarist in vodja skupine Berti Lipusch. Alberta Krop-a je na tej turneji nadomestil Günter Weratschnig. Na koncertnem potovanju po Argentini se jim je še pridružila pevka Alina Logar.

Oktet Suha pa sestavljajo: 1. tenor: Pepej Krop in Günter Weratschnig, 2. tenor: Pavel Olip in Jokej Logar. 1. bas: Franc Opetnik in Lenart Katz. 2. bas: Branko Kolter in Sigi Kolter

Koroška pesem seže v srce na poseben način, s posebno silo. Slomšek je dejal: „Slajše reči na svetu ni, kakor je pesem lepa“. Vladalo je izredno prisrčno vzdušje, veselje in navdušenje. Oktet Suha nam je podal koncert s

rdečih nageljnov; raznovrstno zelenje pa je vsenaokrog krasilo oder.

Kulturni program je povezovala ga. Andrejka Puntar Gaser. Nagovorila je naše goste s Koroške, ki so v tem času razvili med nami prav prisrčno prijateljstvo. Uživali so

lepote naše argentinske zemlje, a predvsem spoznali delo v naših slovenskih domovih. Vsi smo odkrili obojestransko prizadevanje za ohranitev slovenskih vrednot.

Turneja je prišla h koncu, zato smo jim Sanhuščani pripravili v slovo program, da bi se ogledali še nekaj naših dejavnosti, ki nas zaposlujejo med letom. Predstavila se nam je folklorna skupina Mladika, ki jo vodijo mlade sile: prof. Mirjam Mehle Javoršek skupaj s prof. Berni Juhant in Lučko Groznik. Mlajša otroška skupina nam je v barvitih podeželskih nošah poklonila „otroški plesni prizor z Gorrenjske“.

Nato je Mešani pevski zbor San Justo, ki letos obhaja 37. leto obstoja, pod vodstvom ge. Andrejke Selan Vombergar zapel pesmi: „Prišli so, prišli, štirje Gorjanci“, v priredbi znanega koroškega skladatelja, dr. Franceta Cigana in „El Caramba“, argentinskega komponista Sagastizabala. Vokalno tehniko zbora je imel na skrbi Marcelo Brula.

Ko je Oktet Suha začel s svojimi prvimi koncerti, nas je zapuščal znani Koroški pesnik Valentin Polanšek. Med njegovim literarnim zakladom je zapisano: „Zdaj, prijatelj, dragi moj, kakor včasih še zapoj. Naj ta pesem prijatelje pozdravi, naj ponesem veselje po daljavi: petje - duše cvetje!“ In naša duša je bila znova obdarjena s krasnim šopkom petja. Na oder so pristopili naši dragi gostje - Oktet Suha, ki je svoje talentirane interpretacije že ponesel širom Argentine in se je s tem večerom poslovil od nas.

Zapeli so nam: Mav čez izero; Venček Koroških pesmi; Tam kjer teče bistra Zila, Paloma (argentinska), Kaj narediš? in Rož, Podjuna, Zila.

Po končanem kratkem koncertu je v imenu okteta prevzel besedo g. Pavel Olip in se zahvalil Našemu domu San Justu, ki je imel na skrbi odgovorno organizacijo turneje po Argentini. Zahvalo je izrekel predsedniku prof. Karlu Grozniku in gdč. Ivani Tekavec. Izročil je pozdrave v imenu Krščanske kulturne zveze in podaril nekaj gradiva, za katerega se je naš predsednik iskreno zahvalil.

Prav tako so pristopili na oder Blaž Miklič, Janez Belič in Toni Rovani, ki so spremljali skupino in jo vodili po našem velikem Buenos Airesu.

Poln kovček otroških knjig, DVD, CD in še marsikaj so izročili voditeljici Balantičeve šole, ge. Ireni Urbančič Poglajen.

Zahvalo in pohvalo so izrekli tudi zborovodkinji ge. Andrejki Selan Vombergar in Andreju Selanu ter Tonetu Oblaku, ki je obogatil njihove predstave s prelepo sceno.

Največjo zahvalo za izredno urejen potek celotne turneje po Argentini je pa zaslužila gdč. Mirjam Oblak, ki je od vsega začetka izpostavila zveze in oblikovala to potovanje s koncerti v vseh naših slovenskih središčih. Njej je Oktet v znak neizmerne hvaležnosti namenil prelepo pesem „Goreči ogenj brez plamena“.

V drag spomin na srečanje s slovenskimi rojaki v Argentini, posebno na to zatočišče, ki se imenuje Naš dom, sta predsednik Karel Groznik in tajnica Berni Juhant izročila oktetu Suha in predstavniku Tria Lipusch spominsko plaketo, na kateri je upodobljen grb Našega doma. Mešani Pevski zbor pa jim je poklonil svoji zgoščenci: Odmevi izpod Andov in posnetek koncerta v dvorani Slovenske Filharmonije v Ljubljani. V imenu Balantičeve šole pa brošuro, ki smo jo izdali ob zlatem jubileju obstoja ter zadnji DVD igre „Kekec in Mojca“. Odnegli so pa tudi knjigo spominov slovenskih upokojencev Naš dom „Iz pregnanstva v novo deželo“.

Večera še ni bilo konec. Z molitvijo je predsednik Našega doma povabil navzoče, da se ob okusni večerji v prijateljskem krogu še poveselimo in pogovorimo. Trio Lipusch nas je pa ob poskočnih melodijah navdušil, da smo se še zavrteli.

Zelo smo bili veseli obiska Koroškega Okteta Suha, kakor tudi skupine Tria Lipusch. Vlili so nam novih moči

G. JOŽE
RAZMIŠLJAZavijajmo
rokave

Tako nam je bilo naročeno pred 60 leti. Nihče ni vedel in ne povpraševal, od kod in kdo je to svetoval. Vsakdo je vedel, kaj mu je storiti.

In vsakdo jih je tudi zavihal. Vsak po svoje. Nekateri so prijeli za kramp in lopato, drugi so delali načrte, spet drugi so dajali denar. Vsi so darovali svoj čas, znanje in izkušnje. In spet so bili tisti, ki so nas navduševali, itd.

Nihče ni zaostal. Vsi so imeli zavihane rokave. Vse to prizadevanje so spremljali z molitvijo tudi oni, ki niso mogli pomagati na drug način.

Z zavihanimi rokavi smo si izgradili lastne družinske domove in nikakor nismo pozabili naših skupnih domov, ki še danes obstojajo.

Nismo več drugje iskali stanovanja in ne prosili prostorov za skupne prireditve. Tega smo bili naveličani mi in oni, ki so nam jih posojali.

Tako so nastali prostori za naše družinske potrebe in istočasno še naši krajevni domovi, ki na svoj način ohranjajo naš obstoj. Oboje smo potrebovali in za oboje smo imeli dovolj časa, ljubezni, moči, idealizma in denarja.

Vse to je bilo narejeno, ker smo si znali in hoteli zavijati rokave in smo imeli smisla za skupne stvari.

Tako smo lahko ponosni na naše šole vseh stopenj, kjer učiteljice in učitelji vzgajajo našo mladino in staršem brezplačno pomagajo že toliko let.

Vse delo naših organizacij, pevskih zborov, dramskih nastopov in vseh drugih posameznikov ali skupnosti, je nepoplačljivo na tem svetu.

Mnogi so obdržali zavihane rokave in še danes delujejo kot v preteklih časih. So različni načini kot smo različni ljudje.

Imamo stanovanjske hiše in imamo skupne domove. Hvala Bogu! Obojne uporabljamo za naš prihodnji obstoj.

Družine naj dajejo rast narodu, skupni domovi pa naj ohranjajo naše narodno prepričanje.

DRUŽINA IN DRUŽBA

Kako je z našo svobodo

Svoboda je gotovo zelo velika vrednota in zanjo smo pripravljene včasih veliko storiti. Zanimivo je poslušati ljudi, kako se v najrazličnejši krogih sklicujejo na svobodo in kako zelo so občutljivi, če dobijo občutek, da je njihova svoboda v čem kakorkoli kršena. Prav je, da znamo biti občutljivi za to.

Ob vsem tem pa je zanimivo opazovati, kako prav isti ljudje, ki znajo biti zelo občutljivi za svobodo, sploh ne opazijo, kako zelo so zmanipulirani od reklam, od javnega mnenja, kako jim nekdo drug diktira, kako morajo razmišljati. Pa še na to pogosto pozabljajo, da moja svoboda lahko omejuje svobodo bližnjega in obratno in da je tu treba iskati pravo ravnotežje.

So ljudje, ki so v najstrožjem zaporu znali ostati notranje svobodni, in so ljudje, ki ob se vsej zunanji svobodi počutijo nesvobodne.

Razmišljanje o svobodi je stvar celega našega življenja. Vsi želimo biti svobodni. Ali to smo, ni odvisno samo od drugih, od zunanjih okoliščin, ampak tudi od nas samih. Nam vsem želimo, da bi znali biti svobodni.

Metka Klevišar

pri našem vsakdanjem prizadevanju za ohranitev slovenskih vrednot.

Izhajajo s Koroške, zibelke slovenskega jezika. Danes je Koroška dvojezično ozemlje, ki od njih zahteva še večji napor za obstoj in za ohranitev slovenskih korenin.

Hvala Vam, dragi koroški prijatelji za nepozabne večere ob prelepi slovenski pesmi, veselju in toplim prijateljstvu!

am in iup

prelepim izborom pesmi, Trio Lipusch pa je z veselimi melodijami popestril večer. Nagradili smo jih z močnim aplavzom, ki ga kar ni hotelo biti konca.

Na dvorišču je čakala zakuska za vse navzoče. Imeli smo priložnost, da smo se pevcem osebno zahvalili, se med seboj pogovarjali in spoznavali. Srce in duša sta bili napolnjeni s pesmijo. Slovenski pregovor pravi: „Kar je polno srce, usta rada govore“. Usta pa so pela; krepko in veselo se je pesem izlivala in napolnila vse dvorišče.

POSLOVILNI VEČER

Po raznih koncertih po naših slovenskih Domovih, in nastopih v Mendози in Barilochah, je turneja Okteta Suha in skupine Trio Lipusch prišla h koncu.

V Našem domu v San Justu smo se zbrali k poslovilnemu večeru, v soboto, 5. septembra. Ob okroglih mizah smo se zbrali ljubitelji slovenskega petja, da bi še zad-

njkokrat slišali slovenske pesmi in melodije in se ob zvokih priznanih inštrumentistov zavrteli ter podoživeli pravo slovensko veselico. Za odsko sceno je zopet poskrbel in jo obogatil naš veliki mojster Tone Oblak. V ozadju je bila okrašena velika slika slovenske zibelke z materjo, ki bdi nad svojim otrokom. Pod sliko pa velik slovenski šopek

NOVICE IZ SLOVENIJE

SREČA ALI NEKOMPETENTNOST?

Ob prvi obletnici zmage Socialnih demokratov na parlamentarnih volitvah predsednik stranke in premier Borut Pahor meni, da je bila zmaga stranke "sreča za Slovenijo". Kot solidno je delo vlade ocenil tudi predsednik Zaresa Gregor Golobič.

Za nami je leto premljenih predvolilnih obljub, neizpoljenih pričakovanj, enormne zadolžitve države in nekompetentnega spopadanja vlade z gospodarsko krizo, je ocenil predsednik SDS Janez Janša. Spomnil je, da je vlada začela mandat "z vprašljivo legitimnostjo zaradi predvolilnih dogajanj", ta hendikep pa se je poznal celo leto.

BREZPOSELNOT

Stopnja registrirane brezposelnosti v Sloveniji je julija znašala 9,4 odstotka. Registriranih je bilo 88.457 brezposelnih, to je 2,3 odstotka več kot mesec dni prej in kar 43,7 odstotka več kot pred letom dni. Stopnja registrirane brezposelnosti je bila nazadnje na tej ravni pred tremi leti, julija 2006, ugotavljajo statistiki.

O INVESTICIJSKIH TOKOVH

Slovenija je v preteklem letu zabeležila več vhodnih tujih neposrednih investicij kot izhodnih investicij, je razvidno iz letošnjega Svetovnega investicijskega poročila, ki ga je objavila Konferenca ZN za trgovino in razvoj (Unctad). V predhodnih treh letih je bila slika obratna. "Prej smo tri leta imeli izhodne tokove višje kot vhodne, lani pa je spet prišlo do preobrata, tako da so bili vhodni tokovi večji kot izhodni," je na slovenski predstavitvi poročila v Ljubljani opozorila Andreja Jaklič iz Centra za mednarodne odnose na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani.

NASTOP IRENE GRAFENAUER

Slovenska filharmonija je s prvim koncertom za oranžni abonma začela sezono 2009/2010. Na koncertu v Cankarjevem domu je bilo mogoče prisluhniti flavtistki Ireni Grafenauer, ki je s filharmoniki pod taktirko Mateja Bekavca izvedla dela Wolfganga Amadeusa Mozarta in Johannea Brahmsa. Slovita flavtistka — ki se že dolgo bori z boleznijo — je koncert posvetila očetu in pevki Marii Callas.

PO SVETU

LIZBONSKA POGODBA

Usoda Lizbonske pogodbe za Evropsko unijo ostaja vsaj do irskega referenduma nejasna. Oktober bo mesec, ki bo dal jasen odgovor na to, ali se bo unija razvijala naprej po poti, ki jo bo začela pogodba, ali pa bo potrebno najti drugačen način. Kampanja pred referendumom je glede na to kaj kažejo javnomnenjske ankete dobra. Irci naj bi tokrat pogodbo potrdili.

PROTIRAKETNI ŠČIT

Ameriški predsednik Barack Obama je prejšnji teden sporočil, da so ZDA opustile gradnjo dela ameriškega protiraketnega ščita v vzhodni Evropi, ki mu je Rusija ostro nasprotovala. Ruski predsednik Dmitri Medvedjev je ta korak odločitev Obame že prvi dan označil za „odgovorno potezo“. Češka je odločitev ZDA vzela na znanje, na Poljskem pa so ji manj naklonjeni.

LAKOTA NA SVETU

Število lačnih ljudi na svetu bo do konca leta prvič doslej presegljo milijardo, ob tem pa je količina pomoči v hrani danes najnižja v zadnjih 20-ih letih. Kot je sporočil svetovni program za prehrano Združenih narodov, je doslej za letos dobil 2,6 milijarde dolarjev obljubljenih sredstev, potrebuje pa jih najmanj 6,7 milijarde. Do pomanjkanja pomoči sicer prihaja ob najbolj nepravem času. Milijoni ljudi po svetu dodatno trpijo zaradi recesije, cene hrane pa ostajajo zelo visoke. Poleg tega pa lakoto povečujejo nepredvidljivi vremenski vzorci.

NATO

Podpora javnosti Natovi misiji v Afganistanu pada, je priznal generalni sekretar Nata Anders Fogh Rasmussen. Kot poroča britanski časnik Financial Times je Rasmussen poudaril, je ključno pospešiti polno predajo različnih odgovornosti Afganistancem. Predvsem odgovornosti na področjih varnosti, izobraževanja, zdravstva in upravljanja z državo. Nekdanji danski premier, ki je vodenje severnoatlantskega zavezništva prevzel prejšnji mesec, se je v pogovoru za časnik zavzel tudi za reformo Nata. Po njegovem mnenju bi se zavezništvo moralo prilagoditi varnostnemu okolju 21. stoletja.

HRVAŠKA

Hrvaški predsednik Stipe Mesić nadaljuje svoj verbalni spopad z nekaterimi vodilnimi predstavniki Cerkve na Hrvaškem. Ta je pripeljal celo tako daleč, da je Mesić v pogovoru za Jutranji list predlagal, da naj

PISALI SMO PRED 50 LETI

A. M. SLOMŠEK IN NAŠA MLADINA

Ta mesec so v Mariboru (in drugod) velike proslave ob stoti obletnici nove razmejitve lavantinske škofije in prenosa njenega sedeža iz Št. Andraža v Maribor (4. sept. 1859). O tem dogodku, ki o njem pravi Slomškov življenjepis (iz l. 1863), da je bilo njegovo „najimennitnejše delo“, je Svobodna Slovenija že poročala (...)

SLOVENCI V ARGENTINI BUENOS AIRES

Poročilo o šolskem tečaju dr. Antona Bonaventura Jegliča

Šolsko leto se je pričelo z vpisovanjem otrok 4. aprila t. l. Odtlej se nadaljuje pouk redno vsako soboto od pol štirih do pol šestih v Slovenski hiši. 29. otrok (16 dečkov in 13 deklic) je razdeljenih v dva oddelka. Tečaj vodi učiteljica ga. Marjana Batagelj, verouk pa poučuje č. g. župnik Gregor Mali. Vsak oddelek se deli v dve skupini z ozirom na starost otrok in dobo obiskovanja slovenskega tečaja. Pouk obiskujejo: Benetič Franci, Katica in Niko, Bitenc Tomaž, Batagelj Gregor in Maruška, Dolinar Andrejka in Franci, Dolenc Helenca in Marijan, Fale Anica in Justina, Gaser Metka, Jekulin Janko in Marinka, Klavžar Ivo in Karmen, Marn Terezika, Martinčič Ferdi in Franci, Mehle Joško in Marija, Oblak Daniel, Petkovšek Franci, Stariha Marjetica in Mihec, Šuc Ivan, Vrnik Majdica in Zupančič Franci.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini Stanislava Zupančiča in njegove žene ge. Nidije roj. Pinasco, se je rodil sinček Aleksander Oton. Družino Jurija Puheka in njegove življenjske družice ge. Ivanke roj. Peršin, je razveselil prav tako sinček Jurček. V družini Lojzeta Kočar in ge. Ane roj. Šprhakele v Buenos Airesu se je dne 30. avgusta t. l. rodil sin Marko Jurij. Srečnim družinam naše čestitke.

CARAPACHAY

Poročilo o slovenskem tečaju Josipa Jurčiča

Tečaj je bil ustanovljen ob priliki prosvetnega sestanka Krajevnega odbora Društva Slovencev, in sicer 12. aprila t. l. Pouk se je pričel 2. maja in je vsako soboto od 13,15 do 15,15.

Tečaj vodi g. Aleksander Pirc, verouk pa poučuje č. g. Albin Avguštin. Vpisanih je 20 otrok.

Nižji oddelek sestavljajo: Bonin Peter, Gričar Brigita, Korošec Marija, Pengov Marija, Pirc Lučka in Monika, Šenk Marija, Vrečič Marija in Terezija ter Janez Žnidar.

Višji oddelek pa obiskujejo: Aljančič Ana Marija, Amon Peter, Pengov Peter, Pirc Mojca in Metka, Korošec Franc, Sušnik Marija, Šenk Franc in Marijan ter Terezija.

Svobodna Slovenija, 1. oktobra 1959 - številka 39

katoliški verniki Cerkvi plačujejo davek, da je država ne bo več financirala. Omenjenega davka ne bi plačali protestanti, judje, pravoslavni verniki ter agnostiki in ateisti. Ob zadnjem popisu se je sicer približno 80 odstotkov hrvaškega prebivalstva izreklo za katolike.

FRANCIJA

V Franciji je v ponedeljek potekal sodni proces desetletja. Pred sodnikom je bil nekdanji francoski premier Dominique de Villepin, ki je bil od julija 2007 predmet preiskave zaradi afeře Clearstream. V njej je osumljen zarote z namenom klevetanja francoskega predsednika Nicolasa Sarkozyja v času, ko sta si oba prizadevala za predsedniški položaj. De Villepin naj bi namreč leta 2004 pomagal objaviti lažni seznam lastnikov računov na luksemburški banki Clearstream, na katere naj bi prejeli provizijo od prodaje francoskih vojaških ladij Tajvanu leta 1991. Med lastniki računov je bil naveden tudi Sarkozy, tedaj notranji minister.

RESUMEN DE ESTA EDICION

¿A REFERENDUM?

La polémica por el principio de acuerdo con Croacia continúa sin resolución. El presidente del Partido Popular Esloveno (SLS), Radovan Žerjav, anunció en Ljubljana que el partido comenzará a recoger el apoyo para convocar un referéndum sobre el arbitraje que definiría el método para determinar la frontera entre los dos países. Según Žerjav, la cuestión debe ser resuelta antes del ingreso de Croacia a la UE y considera que al arbitraje se llegará en un tiempo relativamente breve, como también lo afirmó el premier esloveno Borut Pahor. Las encuestas de opinión pública realizadas en uno y otro país luego del encuentro entre los primeros ministros de Croacia y Eslovenia, arrojan resultados similares. Los ciudadanos consideran que el otro país obtuvo un mejor resultado del encuentro. Al consultarles por el grado de interés del tema límite, fe

Un 40% en Croacia y un 55% en Eslovenia de los consultados señalan que no le interesa el conflicto límite porque les preocupa más la pérdida de la fuente laboral o la reducción del salario. (Pág. 1)

KEKEC IN MOJCA

Por la gripe que afectó a la Argentina en el mes de julio, los cursos de idioma esloveno unieron las celebraciones de dos santorales en una fecha (san Luis Gonzaga - patrono de la juventud y el beato Anton Martin Slomšek - patrono de las escuelas eslovenas). La misa en la iglesia María Auxiliadora fue celebrada por el padre Marjan Bečan. En su homilía habló sobre como alegrar al prójimo y buscar el tiempo para rezar. Posteriormente, los presentes fueron al salón principal del Centro esloveno capitalino. En el escenario se desarrolló la historia de un niño de buen corazón que brindaba ayuda a quien la pedía, bajo el título "Kekec in Mojca". En esta historia la niña era ciega y el pastorcillo, luego de varias peripecias, logró dar con el remedio. La obra fue representada por los alumnos del curso Balantičeva šola, bajo la dirección de Danica Malovrh y con la ayuda de Marija Zupanc Urbančič. La escenografía estuvo a cargo de Tone Oblak y un grupo de padres. Felicitaciones a los chicos que con entusiasmo representaron cada papel sobre el escenario. (Pág. 3)

EN GIRA MUSICAL

Como informamos en números anteriores, el octeto Suha y el trio Lipusch (ambos oriundos de la región Austríaca de Koroška - Carintia) visitaron nuestro país entre el 22 de agosto y el 6 de septiembre. El mismo día de su arribo, por la noche, ya brindaron un concierto en el Centro esloveno de San Justo. Luego de recorrer varios kilómetros y de presentarse en distintos puntos, enriqueciendo al público con su música, se despidieron también en San Justo. El 5 de septiembre tuvieron también una sorpresa. El grupo folclórico y el coro mixto de San Justo, los agasajaron mostrando parte de su trabajo. Igualmente hubo tiempo para que los invitados vuelvan al escenario.

Otra de nuestras comunidades que se alegró con el canto de los Korošci fue la de Slovenska vas en Lanús. Casi llegaba tarde por el retraso del avión que los trajo desde Bariloche. Pero después todo fue fiesta. Los recibió el presidente Vinko Glinšek. El concierto estuvo dividido en tres partes y todo terminó en baile y un asado, con toda la alegría.

Los grupos de Koroška estuvieron el domingo 30 de agosto de paseo por la provincia de Mendoza, visitando a los eslovenos que residen allí. La bienvenida estuvo de la mano del octeto mendocino y del presidente del Centro, Ing. Milan Nemanič. Los invitados de honor prepararon para el público, no sólo un concierto, sino una descripción de la geografía y las costumbres de Koroška. (Págs. 3 y 4)

ENCUENTRO DE JUBILADOS

El domingo 13 de septiembre la asociación eslovena de jubilados realizó su almuerzo anual. Stane Mustar, presidente de la asociación, dio la bienvenida a los presentes y los invitó a deleitarse con las exquisitas preparadas por las hábiles manos de las señoras que estaban en la cocina. Antes del postre, se realizó la votación para el nuevo equipo de trabajo de la asociación de jubilados. Quienes asumieron los diferentes cargos dentro de la comisión recibieron en forma de aplausos, el apoyo de los socios. (Pág. 6)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alenka Godec / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar in esloveniau@gmail.com Za Društvo ZS: Alenka Jenko Godec / Urednik: Tone Mizerit Sodelovali so še: Tine Debeljak (slovenska politika), Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Andrej Fink, Magda Zupanc Petkovšek, Božidar Bajuk, Marija Zorc Sušnik, Anica Mehle, Irena Urbančič Poglajen, Marjana Furlan, Marko Vombergar in Lučka Oblak Čop. Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 180, pri pošiljanju po pošti \$ 245, Bariloche \$ 215; obmejne države Argentine 120 USA dol.; ostale države Amerike 135 USA dol.; ostale države po svetu 145 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 95 USA dol. za vse države. Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.

Čeke: v Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / California 2750 - C1289ABJ Buenos Aires - Argentina - Tel.: (54-11) 4301-5040. - E-mail: info@vilko.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
 FRANQUEO PAGADO
 Cuenta Nº 7211
 R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
TURISMO BLED
 EVT Leg. 12618
 Dis. 2089
 de Lucia Bogataj
 H. Yrigoyen 2682 L. 5 - San Justo
 Tel. 4441-1264 / 1265

ZDRAVNIKI
Dr. Klavdija V. Bavec - Nevrolog, Nevropsihiater. Konzultorij v Ramos Mejiji, Tabladi in Belgrano. Ordinira ob ponedeljkih in torkih od 13. do 19. ure. Ob sobotah od 9. do 14. ure. Prijave na telefon: 4652-7967. Nujno pa na 15-6942-7574.

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejija - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI
DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalles 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@fibertel.com.ar

Dra. Ana C. Farreras de Kočar - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y viernes de 15 a 18 hs. Ricchieri 67 3º H (1704) Ramos Mejija. Tel.: 4656-4039 - Cel.: 15-6447-9683 farrerasanac_te@yahoo.com.ar

DAROVALI SO

Za ZSMZ San Martín je darovala N.N. Churruca \$100.- v spomin vseh njihovih pokojnih. **Bog plačaj!**

„Zdrava bodi, moja lepa domovina!“
54. Slovenski dan
 in
57. obletnica Hladnikovega doma
 v nedeljo, 27. septembra v Hladnikovem domu v Slovenski vasi
 11.00: zbiranje gostov in dviganje zastav
 11.30: sveta maša
 13.00: prijateljsko kosilo
 16.00: kulturni program s folklornimi plesi in petjem
 slavnostni govornik: lic. Franci Markež
 Sledi prosta zabava. Sodeluje EQE.
Pridite na ta praznik slovenstva. Ne bo vam žal!

KAKO NAJLAŽJE PRITI DO HLADNIKOVEGA DOMA?
 Čez puente La Noria naprej po Camino Negro do drugega izhoda (cesta Ejército de los Andes). Po tej cesti naprej do Av. San Martín (je nadaljevanje prejšnje), in na višini 4100 zavijete na desno po cesti Hernandárias. Samo šest kvadrov, pa ste na vogalu Hladnikovega doma (Mons. Hladnik 3970). Ali ni res enostavno?

DRUŠTVO UPOKOJENCEV
Srečanje v Našem domu

Na lepo in sončno nedeljo, 13. septembra ob 13. uri, so se člani društva upokojencev, zbrali pri vsakoletnem kosilu. Gospod Mustar, predsednik društva, je izrekel dobrodošlico vsem navzočim in jih z molitvijo povabil h kosilu. Lepo število upokojencev se je zbralo okoli pogrnjenih mizah. V prijetnem vzdušju in ob okusni hrani so se veselo pogovarjali in klepetali. Gospe Olga Radoš, Francka Juhant, Anica Zakrajšek in Ivanka Zupanc so poskrbele za dobro kosilo, gospod France Zupanc pa, da ni manjkala pijača na mizah. Takoj po kosilu je gospod Stane Mustar povabil navzoče, da izvolijo

novi odbor, ker je že čas, da se obnovi in dobi nove in mlajše moči za nadaljnje delo. Nato je vsakega novega odbornika imenoval, na kar so člani s ploskanjem odobrvali. Novi odbor je sledeči: predsednica Mici Cassullo, podpredsednica Pavla Škraba, tajnica Metka Tomazin, blagajničarka Marjanka Furlan, gospodar Pavle Malovrh, za kulturo Tone Oblak. V širšem odboru sodelujejo: Cilka Lipar, Anica Zakrajšek, Olga Radoš, Martin Radoš, Ivan Zupanc, Nadi Indihar, Franc Uštar in Mirko Žbogar. Z močnim ploskanjem je bil novi odbor odobren. Preden so se navzoči razšli, so kuharice postregle z dobro kavo, ki se

je kar prilegla v tem, že kar dolgem poldnevu. Vabimo upokojence naj se pridružijo našemu društvu, da si skupno pomagamo in tudi razveselimo. *m. f.*

SLOVENCİ IN ŠPORT

KOŠARKARIJ V ČETRTFINALU
 Slovenska košarkarska reprezentanca je v drugem krogu prvega dela evropskega prvenstva v Varšavi (skupina C) premagala Srbijo, s Španijo pa izgubila. Kljub temu je Slovenija osvojila prvo mesto in je v Lodžu drugi del začela z dvema točkama. V prvem krogu drugega dela evropskega prvenstva v Lodžu je povsem pregazila Litvo (nekdanjo evropsko prvakinjo) z 81:58, nato pa še Poljsko s 76:60. Slovenija si je z zmago zagotovila mesto v četrtfinalu. Najboljša strelca pri Sloveniji sta do sedaj Erazem Lorbec in Jaka Lakovič.

Mladina Našega doma vabi na 11. oktobra
48. MLADINSKI DAN
 8.00: sv. maša
 9.15: dviganje zastav
 9.30: začetek tekmovanja
 13.00: kosilo
 19.00: igra „GLAVNI DOBITEK“
 Nato prosta zabava — sodelujeta DJ in skupina.
 Hipolito Yrigoyen 2756, Naš dom, San Justo

Kupite nove knjige, zastave, značke in še marsikaj NA SLOVENSKEM DNEVU
 Ob priložnosti Slovenskega dne v Hladnikovem domu bo Zedinjena Slovenija imela svojo stojnico. Tam boste lahko kupili otroške in tudi zgodovinske knjige iz Slovenije, nove slovarje, nabavili lepe in zanimive značke in nalepke, zastave in še marsikaj. Lahko boste poravnali naročnino Svobodne Slovenije in društveno članarino. Na razpolago bo tudi Zgodovinski zbornik, vrhunsko delo naše emigracije.
Društvo Zedinjena Slovenija

Pesem brate družji
 Mešani pevski zbor San Justo
 vabi na
Srečanje slovenskih zborov
 v soboto 26. septembra ob 20.30 uri v Našem domu
 Nastopajo:
 • Slovenski mendoški oktet
 • Dekliški zbor Milina s Pristave
 • Zbor zveza mater in žena iz San Justa
 • Mešani pevski zbor San Justo
 Pričakujemo vas!
 H. Irigoyen 2756, San Justo

60-letnica Slomškove šole
 Sobota 17. oktobra ob 19. uri
 Nedelja 18. oktobra ob 18. uri
60-letnica Družine Trapp
 MUZIKAL V 2 DEJANJIH
 Zamisel in režija Marcela Brusa
 Vstopnice na razpolago za nedeljo 18.10
 Nedelja 18. oktobra, 11.00 uri slavnostna sv. maša

39. MLADINSKI DAN NA PRISTAVI 4. OKTOBRA
 9.00 ZAČETEK TEKMOVANJA
 11.15 DVIGANJE ZASTAV
 11.30 SV. MAŠA
 13.00 KOSILO
 19.30 KULTURNI PROGRAM
 NATO PROSTA ZABAVA IN DJ!!!
 SLOVENSKI DOM PRISTAVA
 REP. DE ZILVENA 1951